

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželno.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Naše srednje šole.

Marsikateri slovenski rodoljub, kateremu je usoda našega naroda tudi pri sreči in ne samo na jeziku, je bridko tožil, da Slovenci ob vsem svojem prizadevanju na polju domače prosvete ne napredujejo toliko, da bi si priborili le eno slovensko gimnazijo ali realko, le eno srednjo šolo, na kateri bi se predavali vsi učni predmeti v našem slovenskem, materinem jeziku. Vkljub dejstvu, da je naš jezik že davno sposoben za urad in vedo, da ga upošteva učna uprava in ga je sprejela med druge izobražene jezike kakor obče posredovalni jezik, v katerem govori učitelj do učencev v naših srednjih šolah, — vkljub temu ostale so naše gimnazije in realke še vedno pri starem kopitu.

Danes, koncem 19. stoletja, koncem veka splošnega napredka, se ponaša tudi naš, sicer vedno na steno pritiskani narod, s tolikim napredkom, da razpolagamo z obilico domačih velesposobnih učnih močij, — močij, katere ne samo, da so usposobljene za srednje šole, marveč bi bile v cast celo visokim slovenskim šolam, ako bi jih imeli. Danes, v takih okoliščinah, bi smeli pričakovati, da se za naše slovensko ljudstvo ustanovi izključno slovenskih srednjih šol, gimnazij in realk.

Toda, kako je v tem pogledu? Naravnost smešna in žalostna je prikazen, da se na naših srednjih šolah še vedno poučuje nemškimi posredovalnim jezikom, in to na zavodih, kakor n. pr. na Kranjskem, kjer je učenci se živeli skoro izključno slovenski. Slovenci, ki smo tem odnošajem že privajeni, kakor oslovski hrbet palici, katero prenaša dan na dan, skoro ne čutimo te silne nes pameti; ali tuje, ki so v svoji domovini vajeni pametnim razmeram, se ne morejo tem nesmiselnostim na naših srednjih šolah dovolj načuditi; a še bolj se čudijo naši neopravičeni potrpežljivosti, ki te razmere tako čedno prenaša, kakor da bi bile prav prikrojene za naš hrbet. Čudijo se pa tudi političnim krogom v Avstriji, kateri se, koncem 19. stoletja, ne sramujejo tega barbarstva na olikanem in probujenem narodu. No, da je temu tako, smo po drugi strani krivi nekoliko sami. V našem narodu ni še toliko probujena narodna zavest, da bi naše ljudstvo, naši

slovenski stariši sami zahtevali za svoje otroke šol, v katerih bi se poučevalo v materinem jeziku, in ne v jeziku, ki je otroku tuj, katerega se mora otrok še le polagoma naučiti, da razume naposled profesorja — Slovenca —, ko mu razlaga v tujem, nemškem jeziku tuje klasične jezike, katere si torej učenec prisvoji še le — po tretji roki. V našem slovenskem narodu ni še onega narodno zavednega poguma, da bi se zbrale kar po cele občine in bi s podpisi vseh svojih stanovnikov soglasno in krepko zahtevale slovenskih srednjih šol, kakor bi se to zgodilo povsod drugod na širnem božjem svetu. Kajti slovenski oče in slovenska mati se še danes ne zavedata, da je prav to mnogokrat krivo, da prinese sinko »kljuko« domov, ker se je revež moral mučiti v šoli z nemščino, ako hoče razumeti svojega učitelja, ki mu razlaga v tem jeziku druge vede, mesto da bi mu jih razlagal v jeziku, katerega ga je učila draga mati. Naša slovenska roditelja ne razumeta, da bi jima bilo prihranjenih mnogo stroškov in bridkosti, a sinu ne malo truda in prečutih nočij, da imamo slovenskih srednjih šol.

Merodajnim krogom je zelo prijetna ta nezavest našega ljudstva! Kajti ako stopijo pred nje zastopniki našega ljudstva in zahtevajo slovenskih srednjih šol, — so ti krogi hitro pri rokah odgovorom: »čemu vam bodo slovenske srednje šole, saj jih vaše ljudstvo samo ne zahteva in ne mara!« Vedeti je treba, da je tem krogom dobrodošel najmanjši izgovor, samo da bi ne bilo treba dati našem narodu sredstev za duševni razvitek.

Tudi ni dvoma, da ako bi se obrnili naši poslanci do merodajnih krogov s prošnjo ali zahtevo, da naj se zasnije za slovensko mladino na Goriskem slovenski gimnazij, bi dobili takoj v odgovor: »Kako pa hočete, da Vam damo slovenski gimnazij s slovenskimi profesorji, ko Slovenci na Goriskem niti teh svojih ljudi ne spoštujete, ki delujejo na sedanjih zavodih? Kako hočete, da bodo uspevali vaši učni zavodi, ko izpodkopujete ugled učiteljem po svojem časopisu in jim otežujete bivanje v vaši solnični Gorici? Saj sami ugonabljate to, kar bi morali čislati kakor najpotrebnije za vaš duševni razvoj!«

debeli solzi ste se udrli po tem krasnem lieu. Tudi jaz sem zaplakal, poslovil se ter odšel.

II.

Služil sem leto, služil drugo — niti žalosten, niti vesel. Nič me ni zanimalo, nič me ni veselilo; dnevi so mi bili kot svinčeni. In ko sem stal na straži, tedaj sem tihoma zaplakal, ali pa molil in prosil Boga. In tačas se mi je ta britkost nekako prelomila, zvezde so mi zasijale drugače, in mesec se mi je nasmehnil in slavec je zapel. In obstal sem, oprl se ob svoje svitlo orožje ter poslušal ali pa se čudil.

Kako pa v kasarni?

Tu je bilo vsakovrstno. Ta je psoval, drugi tepel, tretjega pa so drugi topli. A jaz pa sem kar molčal ter opravljal svoje delo. Gospod kapral Kosovič je večkrat rekel: »To je — prav kamenit človek; jaz bi ne mogel živeti tako na svetu!«

»A kaj« — pravim — »gospod kapral; vsi ne moremo biti enaki«. In potem sem zopet molčal.

Nekega večera smo sedeli skupaj v kasarni. Jeden je pušil iz lule, drug se je razgovarjal s tovarišem, jaz pa sem

Tako bi odgovorili merodajni krogi in prav bi imeli kajti, ako jim je prišlo do ušes in ni dvoma, da jim je, kako dela naša »Soča« z našimi slovenskimi profesorji v Gorici, ne mogli bi drugače, nego očitati nam skrajno nevhvaležnost in neoliko.

Prav govori sicer »Soča«, ko v številki od zadnjega torika pravi, da se Lahji ne unemajo za s v o j gimnazij, ker jim merodajni krogi itak ne skrivijo lasu na — nemškem gimnaziju, a »Soča« ne sme pozabiti, da Lahji ne blatijo svojih učnih močij, kakor blati »Soča« naše. »Soča« naglašja, da »Slovenci, ki bi bili poklicani, oglašiti se na pristojnih mestih proti razmeram na goriskem gimnaziju, navadno molče« — le dr. Tuma da je podal v deželnem zboru v tem oziru »krepko interpelacijo«, katero interpelacija pa da je »Gorica« »brezobrazno obrekla«. »Soča« ima kratek spomin, kadar jej kaže, ter pozabi kaj rada, kar je sama pisala. To velja tudi o prizadevanju, da bi Slovenci dobili slovenske srednje šole v Gorici. »Soča«, beri sama sebe, pa boš videla, kako si nasprotuješ, kako menjuješ barvo od danes do jutri.

Res je, da dr. Tuma je podal interpelacijo v seji deželnega zbora 26. aprila letos in res je tudi, da so interpelacijo podpisali vsi slovenski poslanci — toda staviti moramo do »Soče« naše krepko vprašanje: koliko smisla ima dr. Tumova interpelacija, naperjena proti nastavljanju nemških profesorjev na goriskem državnem gimnaziju, ako »Soča«, ki je glasilo istega dr. Tume, najbrezobrazneje blati in smeši naše slovenske profesorje?

In kako grdi ta list one naše učne moči, katerim nastane osebno naklonjena — Gabršček in Tuma? Vsakemu poštemu človeku se mora gabit, ko čita v »Soči« psovke, kakor »kvintal neporabne mase«, »pijanec«, »ponočenjak« itd. itd., s katerimi ta list obkłada naše mnogo zaslužne profesorje Berbuča, Ivancića, Krageljna, dr. Kosa, Čebularja, Santelna in dr. Vzemimo, da bi bila zares lahka stvar, doseči na »pristojnih mestih« slovenski gimnazij, ali doseči vsaj zboljšanje naših razmer v toliko, da bi se nasmehljale na našem gimnaziju mesto pronosiranih germanskih profesorjev — slovenske učne moči — kdo, prosimo! kdo bi se hotel trpeti v Gorici, ako bi

stal pri oknu ter premišljeval. Kar pride dnevni kapeol. »Ali ni tu — pravi — Ivana Šavkanjuka?«

Kakor bi me bil vrezal s srpom. »Tu sem« — pravim.

»Jutri k raportu (poročilu); prišel je list za te.«

A tovariši so takoj pripomnili: — »Ehe, pismo z groši! Šovkanjak plača jutri!« »Vi se lahko norčujete« — mislil sem si — »ali stari ubogi vdovi ni do smeha; oj, kako britko je njeno življenje in moj brat — veste — se že tri leta ni zganil s postelje; suši se.«

Drugega dne zgodaj se čisto oblečem ter grem k raportu. Stotnik je bil tako srdito hud. Stopi k meni.

»Kako ti je ime?« zagrumi.

»Tako in tako« — pravim.

»Na!« vzklikne ter mi vrže pismo v obraz. Niti pogledal ni človeka; ali če ga je, le kot psa.

Tedaj nesem svoj list enemu poddesetniku (frajtarju), ki je znal brati. »Nu — pravim — frajtar, bodite tako dobri, preberite mi to pismo!«

»Zakaj ne, preberem ga«. In jel je brati. Jaz pa poslušam.

bil vsak hip izpostavljen najpoglejšim napadom v »Soči« samo, ako bi se ne mogel pajdašiti z osebo kakega — Gabrščka? Profesor, kateremu je za lastni ugled in uspeh njegovih naukov v šoli, pač ni neobčutljiv, če se njegova oseba ometava javno z blatom in se smeši pred lastnimi učenci!

Ako ima v Gorici pravico javnosti list, ki je privatna lastnina človeka, zmožnega v tem svojem papirju dajati najzlastnejša spričevala o svojem duševnem obzorju nasproti osebam, katere so smatrala za dolžnost svojemu ugledu, da se odtegnejo občevanju s tem človekom, — ako sme tak list doprinarjati najgrše burke, izvirajoče iz maščevalnosti njegovega lastnika, naperjene proti občeslužnim dobrotnikom naroda, — potem seveda moramo biti mnenja, da je tak list, ponižujoč ugled našega naroda, še dobrodošel na merodajnem mestu, a potem moramo tudi izreči, da nam bode Slovencem še dolgo čakati — »boljših časov«.

Politični pregled.

Shod istrskih italijanskih županov v Trstu

se je vršil pretečeni torek. Sklicalo ga je vodstvo istrskega italijanskega društva. Shod je imel namen vplivati na vlado, da skliče istrski deželni zbor v najkrajšem času, ne da bi se najmanje ozirala na pravične želje in zahteve hrvatsko-slovenskih zastopnikov ter po njih zastopane večine slovenskega istrskega prebivalstva.

Bližnja bodočnost nam vtegne pokazati, ali se je vlada tudi v resnici udala zahtevam teh patrijotov ter da-li bode sklicala istrski deželni zbor ter pustila, da v njem Italijani, kakor vedno, tudi še nadalje brezobzirno postopajo proti Slovanom, za katere ima naša vlada kako prijazno besedo le tedaj, ako česa potrebuje od njih, kakor je to bilo v letih 1848, 1859 in 1866.

Pri takih prilikah imajo naši vladni krogi polna usta lepih besedij za nas primorske Slovane, ter jim pače tudi marsikatera pikra na naslov »katzelmacherjev«. Pri takih prilikah se zatrjuje ter odizvestne strani pridružuje, da se hoče z nami vse drugače ravnati, ker zahteva to celo »lastna korist države« itd. Ali kmalu se vihar poleže in je odstranjen strah, postopa se proti nam zopet brezobzirno ter se nam obrača hrbet — a Italijanom izpolnjuje se vsaka želja in naj se s tem dogajajo Slovincem tudi največje krivice: Vse to se pa dogaja pri nas le zato, ker je v prvi vrsti naša birokracija nemška

»Moj dragi in ljubi bratec!« bere frajtar, a meni je kar gorko prihajalo.

»Dalje — prosim — dalje!«

»Ti me ne dobiš več živega, ker sem že pri smrti. — Ali ne udajaj se tuzi, ljubi; saj veš da nisem bil zdrav na svetu, da me je bog z boleznijo poljubil. Če moreš, pridi na dopust, Ivan, ker naša mati bo zdaj sama. Sestri ste šli služiti, a Bazilija so vzeli na dvor za pastirja. Vole sem prodal, ker ni bilo kaj delati; a trebalo je za davke. Tudi svoj kozuh sem moral prodati; ali oprsnika sta še oba: če jih ne ukradejo, najdeš ju.«

»Stric Andrej nam je napravil veliko krivico, vzel nam je; poslednjo kravico iz staje. Ali nikar mu ne povračaj s hudim, ko se vrneš. Svoji so vendar le svoji.«

»A zdaj pa, brate moj, Ivane, brate moj rodni, bodi zdrav: iv prvo iv drugo in v tretje. In če ti bo Bog pomagal in boš imel s čim, ne pozabi me, daj za sv. opravilo; spominjaj se Svojega rodnega brata Onufrija.«

(Dalje prih.)

LISTEK

Trije kot rodni bratje.

Rusinski: J. Fedkovič.*

I.

Jedva sem bil dosegel dvajseto leto, pa so mi že odstrigli zlate kodre. In takoj so mi veleli iti h kompaniji. Le z veliko težavo sem si izprosil toliko, da sem mogel iti za tri dni domov.

Doma pa je bilo jokanje in plakanje. Mati je bila zbolela od tuge, (očeta že davno ni bilo več na svetu), sestri ste bili kakor iz uma. Samo moj brat Onufrij je sedel na koncu mize, kakor bi me ne bili potrdili k vojakom. Bil je bled in mršav (suh); samo oči so se mu svetile.

»Brate!« rečem, »ali ti ni žal za me?« Ničesar ni odgovoril; le kar dve

Rusinov (Malorusov) se šteje vseh še okoli 30 milijonov; v Avstriji pa 3.930.000. Jezik je podoben ruskemu, kakor je n. pr. podobnost med slov. in hrvaškimi, ali slovaškimi in češkimi. Njih usoda je zelo podobna naši. Menimo torej ustredi, če prinese naš list nekoliko povestij iz življenja Rusinov-trpinov. Pisatelj te povesti J. Gorodenčuk Fedkovič, je roj. 1834 v Bukovini med Huculi.

ali pa italijanska, katera birokracija je že z materinim mlekom sesala v se mržnjo — do nas Slovanov. Mi Slovinci smo vajeni trpeti in nam vsi sovražni nameni ne vzmemo prepričanja, da je — „bodočnost naša“. Po našem mnenju pa se škoduje največ državi sami — ako se z nami postopa brez obzirov in se z nami tako dela, kakor da bi postave ne veljale tudi za nas.

Avstrija in Kitajsko.

V dunajsko „Information“ piše neki član desnice tako-le: „Ni dvoma, da je smatrati vse sedanje gibanje na Kitajskem, vsa klanja in grozovitosti, ki se dogajajo sedaj in se utegnejo še dogajati, za maščevanje Kitajcev zoper Nemčijo in morda v prvi vrsti zoper — nemškega cesarja. Že za časa, ko se je podajal princ Henrik (brat nemškega cesarja) na Kitajsko „oznanjevat evangelij o cesarju in cesarstvu“ (namreč nemškem) in je nemški cesar brez vsakega povoda govoril o „železni pesti“, s katero naj se vdari Kitajsko, so se pokazale v literarnih krogih kitajskih posledice teh nemških izrazov. Že itak obstoječe sovraštvo kitajskih literarnih krogov zoper vse tuje, se je s tem še poostriilo in se lotilo tudi širjih slojev ljudstva, na katere imajo kitajski literati mogočen vpliv. Iz tega tudi sledi najbrže, da je v kljub temu, da so bili v enaki nevarnosti v Pekingu vsi evropski poslaniki, vendar le nemški poslanik Ketteler pal kakor žrtva ljudske razburjenosti. Ako pa nemški cesar govori zdaj o maščevanju in zahteva, da mu vse ostale velevlasti, katere nimajo tistega uzroka za maščevanje, kakor Nemčija, pomagajo maščevati umorjenega Kettelerja, to je, da si morda s človeškega in političnega stališča popolnoma umevno, vendar nekoliko prenegljuje, zlasti, ko še ni gotovo, da bi vse velevlasti bile z Viljemom enakih mislij. Italijanski rek pravi: „Chi e colpa del suo mal, pianga ce stesso“ t. j. kdor je svoje nesreče sam kriv, naj tudi sam joka in dostavljeno bodi že — mora tudi sam znati nositi nasledke.

Umor Kettelerja je gotovo strašno hudodelstvo, ali da bi morale druge države, kakor n. pr. Avstrija, ki ima le zelo majhne interese na Kitajskem in ki ne razpolaga z dovolj brodovi in mornarice, radi tega umora metati se v zrelo maščevanja žejnim barbarom, edino le, da varuje nemške interese na Kitajskem, — to zahtevati zdi se nam vendar malce — preprijateljski od strani naših zaveznikov. Ako bi se šlo za to, da se varuje kak opravičeni naš delež na Kitajskem, bi ne rekli ničesar, ali v tem slučaju je jasno, da se gre za surovo izzvane dogodke in oni del, ki jih je izzval, naj bi tudi nosil sam posledice. Avstrija naj se omeji na varstvo svojih interesov in na varstvo onih pravic, katere imajo skupno vsi narodi, toda nikakor se ne spuščati v kaj več. Ako se hoče Nemčija na Vztočno maščevati, naj se maščuje sama, a zahtevati, da sodeljuje Avstrija na čemerkoli, kar gre čez splošno kulturne in narodno-pravne obveznosti, to mora biti izključeno.

A k temu dostavlja „Information“, da dopisnik „preveč prezira skupne evropske in kulturne naloge“ in pravi, da ne soglaša z njim.

Vojna na Kitajskem.

Celi svet, ki ne pozna Kine, je mislil, da sta kitajski cesar in cesarica bila trup, da je cesar že mrtev, cesarica pa da je zblaznela. Danes kar na enkrat pa prihaja poročilo, da ni eno ne drugo resnica, marveč da je cesarica Cu-ci pri zdravi pameti ter da je zopet vzela vladne vaveti v roke, katere jej je bil baje iztrgal pijani cesarski člen Tuan. Tuana je poslala v prognanstvo, svojim prvim ministrom imenovala princa Yunluja, združila se v vladarstvu s princem Čing-om in obljubila varstvo Evropejcem. Dosedanji cesar, o katerem se je pisalo, da je zastrupljen, pa je baje sporočil ruski, nemški in japonski vladi, da globoko obžaluje vse krvave čine, ki so se zgodili proti njegovi volji in da hoče krepko varovati tuje in kristjane. Ob enem da je prosil imenovane tri vlade, naj zaduše kitajski ustanek.

O splošnem nastopanju mejnarnodnih čet na Kitajskem skoro ne bo nobenih gotovih poročil, kajti v deželi začne deževna doba, vsled česar mora vodovje tako narasti, da poplavi vse pokrajine. V Pekingu so vode že zdaj tako narastle, da se potapljajo ljudje na ulici. Vender je sklenila Japonska, da pošlje v najkrajšem času večje število vojaštva na Kitajsko. Doslej je imela 22.000, a jih pošlje še 63.000 mož, ker so velevlasti baje pooblastile Japonsko, da nastopi z večjimi armadami proti Kitajski, za odškodnino pa dobi Korejo. Mednarodne velevlasti se morda zedinijo v to, da ne žrtvujejo preveč svojega vojaštva na Kitajskem, razun prostovoljcev, ki se sami odločijo za to.

Najnevarniše je zdaj v Tientsinu. Pred mestom stoji 17.000 Kitajcev, 10.000 jih pa še marsiča proti temu kraju izpred Pekinga. Kitajci se tudi okoli luke

Taku silno množe, ker hočejo pretrgati zveze s to luko.

Iz Šangaja se poroča, da je bila pri Tientsinu dne 4. t. m. večja bitka, 75.000 Kitajcev je s 100 topovi napadlo 14.000 mož broječo mejnarodno vojsko, ki čuva Tientsin. Izgube mejnarodnih so velike, največ so trpeli Japonci in Rusi. Od 120 mož broječe ruske stotnije jih je ostalo samo pet, tudi Nemci so mnogo trpeli. Angležev je padlo 30 mož. Dne 6. t. m. so Kitajci obnovili napad s topovi, a Evropejci so jih ugnali.

Kitajci so v Pekingu baje umorili tudi ruskega poslanika ter ga hudo trpinčili. O smrti nemškega poslanika Kettelerja se čuje, da so ga najprej vsega razbodli, potem pa ga zakopali do vratu v zemljo in mu izdrli oči in izruvali jezik. — Rusija je baje izjavila velevlastim, da sodeljuje z vsakim, ki je za to, da se kaznuje kitajsko barbarstvo.

Domače in razne novice.

„Centralna posojilnica“ naznanja, da je dne 13. t. m. prevzel vodstvo pisarnice g. Henrik Jussek; kot blagajničar in pooblaščen načelstva je z istim dnem imenovan g. Ferdinand Šfiligoj, veleposestnik v Gorici. Vsako vplačilo in izplačilo morata podpisati oba, uradni vodja in blagajničar. Posojilnice, ki so vže pristopile k „Centralni Posojilnici“, se smejo z zaupanjem obračati do našega vodstva v vseh opravilih, ki se tiče, o denarnega prometa in knjigovodstva.

Za načelstvo: dr. Jos. Pavlica.

Smrtna kosa. — V torek 10 t. m. ob 5. uri jutraj je umrla na Solkanski cesti v svoji palači Slovincem jako prijazna kneginja Albertina Öttingen-Wallerstein, rojena grofica Larisch, v 83. letu svoje starosti. Pogrebni spreved pokojnice bil je v četrtek ob 2. popoldne v župno cerkev na Placuti; potem so truplo odpeljali v rodbinsko rakev na Česko. Pogreba se je vdeležila vsa goriska aristokracija in nebroj občinstva; k pogrebu je prišel brat pokojnice, grof Larisch, deželni predsednik Šlezije. Umrla kneginja je bila vsled parcijalnega mrtvouda že več let navezana na svojo sobo. Bila je jako blagega in usmiljenega srca ter prava mati siromakom. Nje ogromno premoženje preide na njene nečake, katerih je okoli 40. V svojem testamentu se je spomnila vseh gorških dobroteljih zavodov. Naj v miru počiva!

Za „Šolski Dom“ v Gorici so darovali: Franc Grgič 1 K; Nekdo 2 K; gostilničar pri „Petelinčku“ v Gorici 2 K; zamorec v tej gostilni je požrl 5 K 10 h. — Kot vstopnino k slavnostni veselici so plačali predsedništvu: Anton Koren, trgovec v Gorici 4 K; Anton Komjanec, posestnik v Pevmi 1 K; Josip Mašera, vikar v Št. Mavru 1 K; Katarina Primožič, posestnica v Pevmi 1 K.

Druga veselica v „Šolskem Domu“. Tudi ta veselica se je obnesla prav dobro. Občinstvo je bilo mnogoštevilno zastopano. Počastila sta veselico c. kr. deželni šolski nadzornik gospod vitez Klodič, enako tudi ravnatelj gospod Križnič. Vspored se je izvajal z isto točnostjo in veseljem, kakor na prvi veselici. Zlasti je napravila veliko smeha igra „V posredovalnici“, katero bomo gotovo videli še večkrat na naših odrih, ker igra je nekaj izvenrednega in lahko izvedljiva za mlade moči. Ker je bila druga veselica v poglavitnem namenjena šolski mladini, katere je bilo veliko število, se je zamogla ista prav vrolo zabavati in proslavljati z nami odraslimi vred na tej veselici 400-letnico združenja svoje goriske domovine z državo avstrijsko.

Razstava v „Šolskem Domu“. Kakor že poročano, priredilo je vodstvo „Šolskega Doma“ za čas od 12—15. t. m. razstavo izdelkov moške in ženske obrtno nadaljevalne in ljudske šole. Za v prvo označimo po razredih razstavljen izdelke, da cenjeni čitatelji že s tem zadobijo primerno sliko o tej zares lepi razstavi.

Razstavljeni so:

V risarski sobi: izdelki moške obrtno nadaljevalne šole vseh treh razredov in sicer:

a. računski zvezki, združeni z obrtnim knjigovodstvom;

b. obrtno spise z mnogimi obrzci ulog na oblastniji (okrajno glavarstvo, sodišče, županstva, magistrat, itd.)

c. po stenah okrog in po mizah risarije obrtnih učencev vseh 3 razredov in sicer iz mizarstva, sodarstva, klesarstva, zidarstva, kovaštva.

Risarije so tako čedne, točne in ukusne, da obiskovalca na prvi hip iznenadijo in napravijo nanj najprijetnejši utis. V teh risarijah se nekateri učenci posebno odlikujejo. Tako n. pr. Primožič Florjan, Kanceler Janez, Komel Ivan, Bevcar Franc, Srebrnič Stefan in Srebrnič Franc, Trpin Alojzij, Plesničar Danijel in Rafael, (v mizarstvu), Rusjan Josip (so-

darstvo) Valantič Peter (klesarstvo) Štokelj Mibael, Lasič Franc, Kanceler Anton (zidarstvo) Gostiša Martin, Plesničar Janez in Ipavec Stefan (kovaštvo). Z risarskimi izdelki I. razreda se odlikujejo Boltar Albert in Rusjan Edvard. Mnogo lepih risarij iz kovaštva je narisal Alojzij Cingerli. V ornamentiki se nahaja mnogo praver odličnih del, katera bi delala čast vsaki razstavi.

Oddelek ženske ljudske šole. V sobi IV. razreda razloženi so izdelki ročnih del in sicer:

II. razred: kvačkanje, obrzci, karpice, podvratki, jopice itd.

III. razred: pletenje, obrzci, nogavice, jopice, podložki itd.

IV. razred: šivanje, izglednice zaznamovanj, brisače z vezenjem v slovanskih in drugih slogih; namizni prtji, preproge za okrasni in križevatih šivih, nastenski okrasni (za šteti, časnike itd.), preproge za pred okna.

V šolski sobi VI. dekliškega razreda izdelki:

V. razred. Okrašeni predpasniki, različni pleteni podložki (krasno delo!) blazine z monogrami in zobci (vezenje), kvačkanje, itd.

VI. razred: ženske srajce, z vezenjem, blazine, rute, krpanje, zobčanje, vezenje, belo in v barvah.

V prostorih ženske obrtno-nadaljevalne šole so razstavljeni najrazličnejši, zares občudovanja vredni izdelki in sicer:

a. šola umetnega vezenja in belega šivanja: enakostranski križevati ubod in Holbeinova tehnika, vzoljanje belo in barvano, mreženje, a jour-vezenje, (obrazci); slikanje z iglo (divno!), barvano vezenje, klekljanje čipek, belo vezenje (arabsko vezenje) vezenje na juto, ploščeviti ubod itd. itd. Belo šivanje: ženske in moške srajce z vezenjem in monogrami, blazine, rute, z vezenjem, belim in v barvah, zobčanje, belo in barvano itd. itd. — Različni obrzci, pletenje, kvačkanje, Tuniški ubod, smirna in kitajsko vezenje, slikarije z iglo (nepresegljivo!) aplikacije v secesionistiškem in drugih slogih, ponc lat, vezenje v pajčolan (divno!) arabsko vezenje, vezenje v domače platno, perzijsko mreženje, vzoljanje a jour itd.

b. v dvorani šole za krojenje in šivanje oblek. Obleke od navadnega do najmoderniškega kroja, predpasniki, blouse, krila, jopice, ovratnice, ogrinjalce (pelerine), obnovljene obleke, risarije za krojenje oblek, ornamentika in splošno prostoročne risarije itd.

Ker nameravamo opisati to razstavo podrobneje v eni prihodnjih števil, označili smo danes samo toliko da vspebudimo naše cenjeno občinstvo, da si mnogobrojno ogleda to razstavo, katera je lepo spričevalo izredne nadarjenosti naše slovenske mladine in vrlih učiteljic.

Dr. Tumovo glasilo in „elite — čitalnica.“ Čudom smo se čudili na prvi hip, ko smo v predzadnji številki dr. Tumovega glasila čitali zafrkacije na naslov „elite — čitalnice“ v Gorici. Nam ne prihaja niti na kraj pameti, da bi hoteli na tem mestu govoriti o nepotrebnosti take čitalnice ali pa tudi nasprotno. Konstatirati hočemo samo, da ideja o ustanovitvi „elite — čitalnice“ v Gorici ni — dr. Rojčeva, nego dr. Tumova, ter da je poslednji razvijal že na predzadnjem občnem zboru „Goriške Čitalnice“. Vsakemu svoje! Rekli smo zgoraj, da smo sena prvi hip čudom čudili, da si upa dr. Tumovo glasilo smešiti ideje in načrte svojega lastnega gospodarja.

Ali sprevideli smo koj, da ni to nikako čudo. Kakor postane dr. Tuma, ako bi mu to kazalo, kar čez noč lahko iz najbesnejšega „liberalca“ — najhujši „klerikalec“ — baš tako začne on lahko smešiti svoje ideje in načrte, ako potreba tako nanese in mu to kaže. In dr. Tuma ne kaže več dandanes ogrevati se za „elite — čitalnico“, ker je prepričan, da v taki ne bi bilo nikakor mesta za Gabršček a. Gabršček pa se drži dr. Tume kot klop kravje kože in ako si ga dr. Tuma odtrga s silo, nastala bi lahko nevarnost, da izkrvavi sam....

Ja, das ist der Fluch der bösen That....

Resnicoljubnost „Soče“. Nekdo nam piše: V 77. številki goriške lažitorbe čitam pod naslovom „Tutti frutti“ tudi sledeče reči: „Te dni sem imel priliko ogledati stanovanje, v katerem je bival novi Kobaridski notar celih 20 mesecev. Ubogi hišni gospodar, ako bi imel koga drugega 20 let v hiši, ne bi smelo biti tako razdijano. Smeti je bilo po vsem vrhu toliko, kakor da ni bilo pometeno celih 20 mesecev. Veliko poprav je potrebnih, kdor ne veruje, naj gre pogledat.“ — No in jaz sem bil eden tistih, ki ne verujejo slepo, marveč se hočejo prej prepričati in šel sem „pogledat“. Stvar je taka-le. V Gorici je navada, da hišni gospodarji, ko najemniki zapustijo stanovanje, da do dotično stanovanje osnažiti in popraviti, predno oddajo stanovanje drugemu. Tako je storil tudi hišni gospodar, pri katerem je stanoval g. notar

Premrou, ko je ta zapustil stanovanje. Poklical je zidarja, da so popravili, česar je bilo treba; a v tem je menda prišel resnicoljubni dopisnik „Soče“ z naočniki na nosu ogledat si stanovanje. No in tu je videl vse razdrto in velike „kupe smeti“ itd. V svoji „naklonjenosti“ do g. notarja je seveda iztuhtal, da je vse te „smeti“ napravil notar v 20 mesecih svojega bivanja v hiši. Taka je toraj stvar in nič drugačna. Seveda si lažitorba naenkrat lahko izmisli, da se je samo — šalila, res je pa le, da je njen dopisnik z naočniki hotel vreči pred javnostjo pest smeti na osebo, ki mu ni ljuba. A veter resnice je potegnil in smeti so padle na — dopisnika nazaj. S takimi ljudmi imamo na Goriškem opravka.

Slovenska papirnica. Izrekli smo svoje veselje na tem, da se je g. Lenarčič na Vrhniki jel resno zanimati za ustanovitev slovenske papirnice, nikdar pa nismo izrekli, da je on to storil še le vsled našega članka, kakor nam podtika neka podrepna muha v „Soči“, iščoč a v enomer z nami prepira. Ali smo stvar „pogreli“ ali ne (spominjamo se ne, da bi se bili Slovenci kdo vé koliko že ogrevali za to velevažno vprašanje), — „ukradli“ (iz Gabrščekovega slovarja!) je nismo, najmanj pa zlobni muhi v „Soči“, ki pika in zbada, samo da razliva svoj besni srd. Fej!

Tukajšna realka je končala šolsko leto dne 12. t. m. Iz šolskega izvestja, ki prinaša na čelu italijansko razpravo g. prof. A. Girardelli-ja, posnemamo sledeče podatke: Začetkom šolskega leta vpisalo se je 394 učencev, med letom vstopilo jih je še 6, torej je bilo vpisanih ravno 400 dijakov. Med letom je zapustilo zavod 39, koncem leta ostalo jih je torej še 361. Od teh je bilo 200 Italijanov, 97 Slovencev, 61 Nemcev in trije so pripadali drugim narodnostim. Katoličanov je bilo 340, 21 je bilo drugega veroizpovedanja. Prvi red z odliko je dobilo le 6 (!), prvi red 237, drugi red 51 in tretji red 20 učencev, 45 jih ima ponavljavni izpit in dva nista bila izprašana radi boleznii.

Števila kažejo, da Slovenci tudi tu napredujemo. Pred leti so bili Slovenci na realki bele vrane, danes jih je le polovico manj na zavodu, nego Italijanov. Sicer pa je bilo v prvem razredu 31 Slovencev in le 30 Italijanov, v drugem 26 Slovencev in 38 Italijanov, v tretjem 19 Slovencev in 22 Italijanov, v četrtem 12 Slovencev in 26 Italijanov. V višjih razredih se izgublja število Slovencev, kar kaže, da pošiljajo naši ljudje sinove le na realko, da se izvezbajo in naučijo predmetov nižje realke, a da jih potem večinoma rabijo za dom.

Občni zbor „Alojzijevišča“ dne 12. t. m. je privabil lepo število uduhovnikov iz vseh dekanatov (iz Bovca je došel dopis ad hoc). Predsednik dr. Jos. Pavlica je zborovalce pozdravil in se spominal umrlih dobrotnikov. Nato je poročal o uspehih v l. 1899-1900. — Uspehi so vsestranski povoljni. V šoli so vsi srečno prestali razunenega na gimnaziji in enega na vladnici. — Čč. bratje so se neprestano trudili za odgojo in nauk učencev. — V zavodu je bil celo leto mir in zgleden red. G. blagajnik Fr. Setničar je obširno poročal o gnotnem stanju zavoda. Poročilo priobčimo prihodnjč. G. predsednik je pojasnil tretjo točko dnevnega reda: o bodočnosti zavoda gledé na nadškofijsko deško semenišče in neko reformo čč. Šolskih bratov. Odbor je v popolnem sporazumljenju z prevzornim kardinalom, čegar želja je, da naj se zavod vzdržava. — Reforma čč. bratov bi bila, da ne bi smeli poučevati latinščine in grščine, kar bi bila neka odpoved pogodbe. Občni zbor je naročil odboru, da naj se posvetuje in naj o pravem času predloži navšetne občnemu zboru.

Sprejemanje učencev v „Alojzijevišča“. Prosvitci naj vložijo prošnjo (brez koleka) do 20. avgusta t. l. — Prošnji naj dostavijo šolsko spričalo. Ob enem naj naprosijo dušnega pastirja, da pošlje odboru zapečateno priporočilo. Prošnje se naslovijo na „odbor Slov. Alojzijevišča v Gorici“. Polno plačilo znaša 24 K na mesec, kdor želi znižanja, naj prosí in navede vzroke. Letos bomo sprejeli okoli 15 novih gojencev in sicer iz III. razreda vladnice in naprej.

Odbor „Slov. Alojzijevišča“.

Pod zastavo „Lege“. Dne 9. t. m. se je vršila pred tukajšnjem sodiščem razprava proti nekemu Guidu Lazzari iz Ajela po §. 305 kaz. zakona.

Imenovani Lazzari je namreč na nekem shodu „Lege nazionale“ v Ajelu izrekel te-le krilate besede: „Združimo se vsi pod zastavo „Lege“ v boju proti barbarstvu Slovanov, ki hočejo s silo prisvojiti si našo zemljo, ki nas hočejo raznaroditi!“ Zaradi te izjave je tožil Lazzari-ja državni pravdnik Vidulich na podlagi §. 305 kaz. zak. Na razpravi je Lazzari sicer priznal, da je izustil te besede, vendar pa ga je sodišče oprostilo vsake

krivde. Prepričani smo, da bode imenovani Lazzari imel prihodnjic še več poguma hujskati „pod zastavo Lege“ proti Slovanom, češ, ako se mi enkrat ničesar ne pripeti, se mi tudi v drugič ne more, in državnih pravnih Vidulih lahko toži, kolikor hoče. Ali sodi takim hujskacem zoper naš narod zapor ali globa v denarjih, ali jim ne sodi, o tem naj govori sodišče, mi bi le radi vprašali omenjenega Lazzarija in vse njegove somišljenike: koliko „italijanske zemlje“ si je hotelo še s silo prisvojiti „barbarstvo Slovanov“ in koliko Italijanov so Slovani raznarodili že, od kar pomni človeška pamet? Morda smatra Lazzari za tak namen naše prizadevanje, da otmemo Slovanstvu zoper kar nam je s silo vzelo — barbarstvo družih? Pod zastavo „Lege“ se pač dela za krivično stvar poitalijančenja naše narodnosti, in posilnega prisvajanja naše zemlje, kar pričajo že neštevilna dejstva, ne pa nasprotno! Hinavci in barbari obenem so ti svetniki, a svoje grehe bi radi zvrnili na nas! To je zastava „Lege“! — V čast vam je!

Sadni trg. Na izvoznem trgu v Gorici se je včeraj prodalo 50 kvintalov hrušek po 30 kron; 40 kvintalov jabolk po 22 kron; 30 kvintalov sliv po 16 kron; 6 kvintalov marelic po 80 kron; 400 kvintalov krompirja po 4 krone in 15 kvintalov smokev po 4 krone.

Tombola v St. Petru pri Gorici. — Kakor smo že poročali, priredi jutri v nedeljo dne 15. t. m. bralno in pevsko društvo „Slovenska Zveza“ v St. Petru javno tombolo v korist „Solskemu domu“, „Alojzijevišču“ in „Delavskemu društvu“. Kakega pomena so za vse goriske Slovence ta društva, nam pač ni treba še posebe omenjati, kajti o njih važnosti je prepričan iz vsak Slovenec, v katerem bije le še kolikaj rodoljubno srce. Zategadelj je pa tudi dolžnost vsakega zavednega Slovenca, da jih po svojih močeh podpira.

To in pa namen, da pokažemo svojim narodnim nasprotnikom, da se zavedamo gorški Slovenci svojih narodnih dolžnosti, nas kliče v nedeljo v St. Peter. Zatorej pa kličemo še jedenkrat: Jutri dne 15. t. m. vsi v St. Peter!

Utopil se je predvčerajšnjem Sletni ciganeček Josip Breščak. Ko se je namreč kopal v Soči, se je preveč oddaljil od brega ter ga je odnesel tok. Trupla še niso našli.

Iz Gorenje Vrtojbe. Preteklo nedeljo 8. t. m. smo imeli tu slovesno sv. mašo in potem po vasi procesijo s sv. R. Telesom. Dasi je bilo vreme prejšnji dan in vsi noč skrajno neugodno in tla vsa vlažna, pripravilo se je v sili vse, česar treba; vsa vas se je okinčala z zelenjem in zastavami. Slovesno propoved je imel preč. g. dekan Hvalica, peto sv. mašo z veliko asistenco pa naš častiti gospod vikar. — Petje je oskrboval domači mešani zbor pod vodstvom gosp. nadučitelja Iv. Zorna, ki se je mnogo trudil s peveci in pevkami, a ne zamati; kajti petje je bilo tako izborno, da se naš pevski zbor lahko meri z vsakim pevskim zborom na deželi. Čast vrlemu pevovodju in pevskemu zboru, ki je se svojim ubranim petjem v cerkvi in zunaj nje povzdignil lepo slovesnost!

V Mirnu so imeli v ponedeljek pravi praznik. Neka vdova Pavlin, stanujoča v Trstu zadela je glavni dobiček v loteriji v znesku 90 tisoč kron. V svoji sreči spomnila se je svojih sorodnikov ter jih v ponedeljek pogostila in obdarovala. Za cerkev M. B. na Gradu darovala je 200 kron.

Hranilnica in posojilnica v Solkanu je imela v preteklem letu 25.127 Kr. 76 vin. prometa. Hranilni vlog so vložili 34.701 Kr. 46 vin., vzdignili pa 27.537 Kr. 10 vin. Izposodila je posojilnica 22.440 Kr. vrnila pa so posojil 3346 Kr.

Nesreča. Janez Juren iz Renč, 50 let star, je peljal v ponedeljek popoldne na vozu ogle. Blizo Bukovice je srečal nekega drugega voznika, ki je vozil senč. Ne ve se, po katerem naključju sta voza zadela drug ob drugega, ali zgodilo se je, da se je voz s senom zvrnil na nesrečnega Jurena in mu strl nogo. Reveža so prenesli v bolnišnico in tu so mu morali odžagati nogo. Več previdnosti bi bilo voznikom na vsak način priporočati.

Sadjarsko društvo za Komenški sodnijski okraj je c. kr. namestništvo v Trstu dovolilo — ter je imelo pretečeno nedeljo ob 4. pop. že 1. občni zbor.

Z ozirom na važno nalogo, katero si je društvo izbralo: oživiti in povzdigniti sadjerejo in sadno kupčijo na Krasu ter tako pridobiti propadajočemu gospodarstvu novih do sedaj neznanih dohodkov — nadejati se je mnogo udov. Ob enem priporočamo ne le temu društvu, ampak sploh vsem, lepi članek v zadnjem koledarju sv. Mohorja: „Slovensci, poprimito se sadjarstva!“, spisal Fr. Praprotnik.

Vinarsko in sadjarsko društvo v Kamnjah je imelo dne 8. t. m.

občni zbor. Iz odborovega poročila zve- mo, da je društvo razdelilo med 51 udov 42.000 ameriških kolci, deloma že vkoreninjenih, katere je vlada darovala, in par sto cepljenih sadnih dreves iz domače drevesnice. Društvo ima v Kamnjah drevesnico in trtnico, v Vrtovinu le trtnico. Stroškov je bilo 345 gld. 86 kr., dohodkov z lanskim preostankom vladne podpore le 222 gld. 60 kr. primanjkljaj je pokrila vlada z letošnjo podporo 300 gld. Trtnice imajo namen, širiti v okraju ameriške podlage vinogradom, kateri naj bi bili zavarovani proti trtni uši. Cep- ljenje trte v trtnici pa ne pospešuje družstvenega namena, zato je vlada dala podporo z izrecnim pogojem, naj se iz- gojujejo divjake.

Strela udarila je minolo nedeljo 8. t. m. ob treh zjutraj v hlev kmeta Miha Svetine v Lokvi. Mož se je nahajal isto uro baš v hlevu, ker je imela tele- titi jedna krava. Strela je ubila tri lepe krave in eno telico in je pravo čudo, da ni zadela tudi njega, marveč ga je le ne- koliko omamila. K sreči je imel živino zavarovano.

Predor iz Rajblja v Log zdaj vrtajo in sicer z električno močjo. Dosedaj so zvrtili okoli 180 metrov. Nova naprava je krasno delo.

Strajk rudarjev v rudniku grofa Henkla v Rajblju je zdaj, po edenteden- ski stavki, prenehal. Delavcem se je baje zboljšala dnina.

Grozen umor. Dne 3. t. m. je usmrtil brivec Jeorem Bekvalac v Vr- hniku na grozovit način svojo ženo. Že dalj časa je bil ljubosumen, ker je pre- več občevala z nekim Sreticem. Omenje- nega večera ju je dobil v sobi, zgrabil je sekiro ter tolkel z njo toliko časa ženo po glavi, da se je mrtva zgrudila pred njim. Potem se je takoj odpravil v Mi- trovico in se naznanil sodišču.

Slomšekova slavnost na Ponikvi. Slavnostni odbor za prireditve proslave stoletnice rojstva velikega slovenskega pitatelja, solnika in narodnega buditelja **A. M. Slomška** dne 5. avgusta t. l. v rojstnem kraju na Ponikvi, prijavlja sle- deči vspered:

1. Zjutraj ob 6. uri 30. min. in ob 8. uri slovesen sprejem gostov na kolodvoru v Ponikvi;

2. ob 10. uri slovesna sv. maša (cele- brira mil. g. Fr. Ozradi, opat celjski, poje slov. celjsko pevsko društvo, spremlja oddelek celjske narodne godbe);

3. ob 1. uri odkritje spominske plošče na tamošnji soli;

4. ob 2. uri banket na vrtu g. F. Pod- gorška;

5. ob 5. uri skupenizlet na Slomškov rojstni dom, nazaj gredé na grič sv. Ožbalta;

6. ob 8. uri koncert.

Svoje sodelovanje na slavnosti je obljubilo več slov. narodnih društev, med drugimi slavno celjsko in ptujsko pevsko društvo, združen učiteljski pevski zbor, telovadno društvo „Celjski Sokol“ in drugi. Godbeni del oskrbi celjska na- rodna godba. — Z ozirom na krajevne razmere se prošijo vsa slov. narodna društva kakor p. n. posamezni gostje, kateri se nameravajo udeležiti slavnosti, da javijo najpozneje do 1. avgusta svojo udeležitev, zlasti da se javijo dotlej za banket, kateremu je cena 2 K 40 vin.

Vojno brodovje v trzaski luki. V trzaski luki se nahaja angleško brodovje pod poveljstvom Sir Johna Fisherja. Brodovje sestoji iz 10 vojnih ladij 1. vrste, 7 križark, 21 velikih torpedovk in dveh manjših. Možna je 11 tisoč. To brodovje je dospelo v Trst baje z name- nom, da vrne obisk avstrijskega brodo- vja na otoku Malta meseca januarja t. l. To angleško brodovje je sprejelo avstrijsko brodovje na pobrezju Salvore in je spremilo v Trst. Avstrijskemu brodovju zapoveduje countadmiral Rudolf grof Montecuccoli-Polinago. Naše brodovje sestoji iz treh divizij, 28 brodov. — An- gležem, katerih te dni vse mrgoli po Trstu, se pripravljajo razne zabave: izleti, banketi itd., da se ne morejo pritožiti, da jih v Avstriji — nimamo radi. V četrtek je bila njim na čast celo velikanska razsvetljava. Politične misli v tem obisku menda ni iskati, razum, da želi Anglija simpatij za se — po celem svetu.

Morskega psa so videli te dni barkovljanski ribiči v bližini „Miramara“ pri Trstu. Ribiči so bili v veliki nevar- nosti, ker je zver zasledovala njihovo ladijo, katero bi bila lahko prevrnila z svojim ogromnim životom.

Županov v Podgradu v Istri je bil zopet izvoljen oglasno dosedanji župan g. Slavoj Jenko. Tudi starešinstvo je bilo soglasno izvoljeno. Živel naš dični Podgrad!

Povsod enaki. V Istri smo že navajeni, da na občinah, katere uprav- ljajo Italijani, bukne vsak hip na dan kak primanjkljaj nekaj tisočakov občinskega denarja. Skodo mora seveda vedno trpeti — ljudstvo. Toda zdaj imamo pre-

pričanje, da naše nasprotnike na jugu tudi vrlo posnemajo naši nasprotniki na — severu. V Konjicah na Stajerskem so zasledili v tamošnji okrajni hranilnici primanjkljaj 30.000 kron. Vodstvo hranilnice je bilo v rokah nemurjev. Kam je šel denar? Za — „Schulverein“ ali za dobrožilje ljudskih pijavk? Narod ti pa trpi in — plačuj!

Nemška kultura mej Hrvati. „Hrvatska Domovina“ poroča ta-le slučaj: Neka desetletna deklica se je vrnila pred nekaterimi tedni iz sirotišča v Sopronu v Zagreb, kjer je prebila praznike v krogu sorodnikov. Tu pa ni hotela spregovoriti niti ene besede hrvatski, mar- več odgovarjala je le nemški. Na vpra- šanje, zakaj tako dela, odgovori dekletce, da jej je v zavodu bilo strogo pre- povedano, ako se vrne v Zagreb, spregovoriti besede hrvatski. Tako toraj, nemška kultura že kar prepoveduje slo- vanski mladini govoriti v materinem jeziku! Ali jih moramo res ubogati te — kulturonošce?

Sestanek slovensko-hrvatskih abiturijentov v Zagrebu bode dne 27. 28. in 29. t. m. Udeležbe se ga tudi abi- turijenti z Goriškega. Kdor se hoče ude- ležiti, priklasi naj se do 16. t. m. odboru na naslov: Vladimir Vimpulšek, Zagreb, Duga ulica 20.

Zveza slovenskih kolesarjev je ustanovila, kakor smo bili že poročali, letos več novih pomočnih postaj in sicer večinoma na Kranjskem, kjer vozi naj- več slovenskih kolesarjev. Toda tudi druge slovenske pokrajine dobe v kratkem zvez- ne postaje, zlasti Goriška in Spodnje Stajersko. Razum tega pa začne zveza de- lovati tudi na drugem polju. Zaznamovati hoče vse nevarne klanca v širni sloven- ski domovini s tablicami, da se v bodoče s tem preprečijo eventualne nesreče.

Ker pa odbor Z. S. K. sam ne zmore tega obširnega dela, prosi tem potom vse slovenske kolesarje in prijatelje kolesar- skega športa, da mu gredo i pri ustano- vitvi novih postaj ter pri zaznamovanju nevarnih klanecv radovoljno na roko z nasveti, katere naj blagovoljijo doposlati zveznemu odboru v Ljubljani.

Katoliški Obzornik III zvezek pri- naša sledečo vsebino. Ob zatonu stoletja (Dr. M. Opeka) Brez Kristusa. (Dr. A. Ušeničnik) Anarhizem (Dr. Jan. E. Krek.) Aristotelovo svetovno naziranje. (Dr. Fr. Kovačič) Zgodovinski aforizmi. (Dr. Jos. Gruden) „Misel svobodna.“ (Dr. M. Opeka) Apologetične misli. (Dr. A. Ušeničnik) Za novimi cilji. (G. F.) Literarni quodlibet (Dr. M. Opeka) Slovstvo, Drobimice. Ka- toliške gimnazije v Avstriji. (Dr. J. L.) Karol Huysmans. (J. Kr. P.)

Toča je v nedeljo popoldne pobila vinograde v Golušniku, Zdinjvasi in Su- hiplati pri Novem mestu.

Pri sostanjskem sodišču ni bilo pretekli toden nobenega jetnika. Bela za- stava je naznanjevala ta redki slučaj.

Virtuoz Jan Kubelik, ki je pred nedavnim nastopil tudi v Gorici, koncer- tuje sedaj v Londonu. Pozvan je tudi v kraljevo palačo v Windsor, kjer bode godel pred angleško kraljico. Po mnenju glasbenih veščakov je Čeh Kubelik naj- boljši živeči virtuoz na gosli.

Sestdeset samomorov je bilo mi- nuli mesec na Dunaju, dosedaj najviše število samomorov v jednem mesecu. V letošnjem prvem polletju se je na Du- naju usmrtilo 256 oseb, 65 oseb več ka- kor v jednaki dobi minulega leta. Moških samomorilcev je bilo 194, ženskih pa 62.

Avstrijski konzul utonil. Mini- sterstvo notranjih zadev je dobilo iz Jeruzalema vest, da je ondi v morskem kopeli v Jafi utonil jeruzalemski avstrijski konzul A. Schafrath.

Samomor rabinu „Katoliške Listy“ poročajo, da se je v Plznu na Češkem vstrelil židovski duhovnik, rabin Naftali in sicer na stranišču hiše št. 457 v ulici Šipce. Pomeril je dvakrat na se in se smrtno ranil. Pritekla sta mu na pomoč dva židovska zdravnik dr. Löwenstein in Fikler a bilo je prepozno; rabin je že izdihnil — dušo.

Demonstracije radi mature so bile 9. t. m. v Jičinu na Češkem. Dežel. šolski nadzornik Sobiecka je pri maturi- tetnih skušnjah pomagal, da je padlo 5 abiturijentov, 7 jih je pa dobilo dovol- ljenje ponavljati skušnje v dveh mesecih. Jičinsko prebivalstvo je tak zaključek mature tako razburil, da se je okolo 600 oseb zbralo pred stanovanjem dež. šol. nadzornika in burno demonstriralo. Po- sredovati je moral o orožništvo.

Potres na Češkem. V Graslcah na Češkem se je dne 4. in 5. t. m. zem- lja 60 krat potresla. Eden sunek je zibal zemljo 5 minut. Ljudje so silno prestra- šeni zbežali na vse strani.

Žrtva praznoverja. V Ogerski vasi Nagy-Lomnic se je obesil te dni krojač K. Buhoriny. Ko so ga našli, je bil še živ in bi se mogel še rešiti, da mu je kdo prerezal vrv. A tega se ni upal nihče, ker v tistih krajih vlada praznoverja, da

kdor prereže obešenemu konopec, umrje še tisto leto. Buhoriny je umiral in umrl pred številnimi gledalci.

O umoru v Konitzu, ki silno raz- burja ondotno prebivalstvo, so prišle v svet senzacne vesti. Žid Izraelski, ki je aretovan, ker je na sumu, da je skrill glavo umorjenega Wintra, je svak žida Buschoffa, ki je bil pred leti obdolžen, da je v židovske obredne svrhe v Ksan- tenu umoril krščanskega dečka Hegeman- na. V hiši Izraelskega je pred umorom dečka Cybulle v Skurzu prenočil umora obdolženi žid Josephson. Tako javljajo „Deutsch-Soziale Blätter“.

Šolski otroci stavkajo v Mostu na Češkem. Nemški mestni obč. zastop je za češko mestno šolo določil neko nezdravo poslopje. Stariši otrok so skle- nili, da svojih otrok ne pošiljajo v ne- zdrave prostore. Izid stavke bode pač zanimiv tudi za — slovensko šolstvo v Gorici.

Strah v cirkusu. V Gyöngyösu na Ogerskem se je pripetila te dni v tamošnjem cirkusu sledeča nesreča: Mej predstavo v večernih urah se je naenkrat dvignil silovit vihar, vsled česar je nastal velik strah med občinstvom. Veliko oseb se je onesvestilo in eno dete je pustilo v cirkusu življenje. Vihar je odtrgal s cirkusa streho in pogasnil vse bencinove luči tako, da je nastala črna tema. V temi je nastala strašna zmešnjava. Ljudje so bili v strahu, da eksplodira bencin in nastal je grozen krik, vse je hitelo proti izhodu, drli so drug čez drugega, ženske in otroci so popadali na tla in čez nji- hova trupla so bežali možki. Vsi sedeži v cirkusu in tudi ograja cirkusa je raz- dejana. V gnučji se je zadušilo dekletce, mnogo odraslih, zlasti žensk, je občutno ranjenih.

Bismarekovo drevo je nekdo po- sekal graškim prusofilom. To drevo (hrast) je bilo vsajeno v Hilmteich-u pri Gradcu. Nekoga pa je srbela avstrijska — dlan in šel je ter posekal „Bismarekov hrast.“ „Heilovci“ so tako razkačeni, da raz- pisali nagrado onemu, ki razkrije tega „brezbožnika.“ Najbrše bi ga živega odrli, ako ga dobe, prav po — kitajski.

Dolg nos. Bolgarskemu knezu Ko- burzanu Ferdinandu se baje na nosu bere — razžaljenje veličanstva. Nek bol- garski časnik Sangov je priobčil ne- davno v nekem listu humorističen pod- listek, v katerem duhovito razpravlja o moralni vrednosti ljudij z dolgimi no- sovi. Ker ima princ koburški izredno dolg nos, je državni pravdnik našel v omenjeni notici namen razžaljenja veli- čanstva Koburzanovega in naperil proti pisatelju tožbo. — Kakor kaže, bosta Ko- burzan in Milan skoro v nekem oziru — pobratima.

Zeppelinov zrakoplov. Kakor po- ročajo listi, se je vendarle posrečilo nem- škemu eronavtu grofu Zeppelinu, zgra- diti zrakoplov, kateri je poplačal dolgo- letni trud iznajšitelja z sijajnim uspehom. Poskus dne 2. t. m. v Friedrichshafnu na Nemškem je pokazal jasno, da se da zra- koplov voditi in je toraj rešena uganka, za katero so težili že mnogi učenjaki, a zaman. Treba bo seveda še mnogo po- prav, a prvi korak je storjen in daje nado, da, kakor se vozimo danes po vod- nem oceanu, se utegnemo voziti že v kakih 10 letih po — zračnem oceanu. — Dvignjenju Zeppelinovega zrakoplova je prisustovala ogromna množica ljudstva. Okoli 7. ure zvečer so osvobodili zra- koplov vseh vezij, na kar je dal iznajšitelj sam povelje „Kviško!“ Pri tej priliki je zavladalo med ljudstvom neopisno raz- burjenje, ko je gledalo kako se dviguje silni kolos nad glavami v zračne višave. Mej gromovitimi „hura“ kliči se je zra- koplov v petih minutah dvignil 500 me- trov visoko. V 30 minutah je zračni brod prehitel 5 kilom. in se še vedno dvignil do 1000 metrov višine, potem se je po- lagoma spustil k tlu. Vsled tega posre- čenega poskusa vlada veliko navdušenje.

Sipido oproščen. Kakor smo svo- ječasno poročali, izvršil se je pred ne- katerimi meseci na neki postaji belgijske železnice napad na princa Waleskega, sina angleške kraljice Viktorije. Napada- lec je bil mladi kleparski pomočnik 16 letni Sipido, kateri je ustrelil skozi okno vagona, v katerem se je nahajal princ Wales s soprogom. Dne 4. t. m. pa je bila pred kazenskim sodiščem v Bruselju raz- prava proti Sipidu in nekaterim njego- vim sotrudnikom pri atentatu. Na raz- pravi je Sipido izrekel, da ni anarhist ter da je ravnal po navodilu svojih sta- rejih tovarišev. Sodišče je Sipida opro- stilo, ker da je še premlad, a nahajal se bode pod policijskim nadzorstvom do 21. leta. Tudi tovariši njegovi so oproščeni.

Kazni v Kini niso karsibodi. Često se uporablja kazni s klofutami. Za de- ljenje klofut „grešniku“ se rabi primerno obrezan podplat. Že prva klofuta je tolika, da navadno grešnik zgubi zavest. Ako je število določenih klofut veliko, razdeli jih delavec na obe grešnikovi lici. Glava ob- sojencu tako silno zateče in čisto se obsojencu zbijejo iz ust zobje. Tako mu-

čenje so večkrat skusili misijonarji. Jako priljubljeno mučenje je Kitajcem s kletkami, od katerih mučilnic imajo dvojne vrste. Jedna kletka je 80 cm. visoka in 65 cm. široka. Obsojenec se ne more v njej ganiti. Druga kletka je višja. V to obesijo obsojenca tako, da se z nogama ne dotika zemlje. Tudi nog ubogim obsojencem ne puste v miru. Za noge imajo posebno „prešo“, v kateri stiskajo obsojenec noge na najkrutejši način, povrh pa režejo mučenca kožo in mu jo trgajo s telesa. Tudi onim, katere obesijo, ne gre tako lahko kakor v Evropi. Zadržujejo mu sicer vrv za vrat, a ko popolnoma izgubi zavest, mu jo zopet odvežejo, da pride zopet k zavesti. Ko tako trikrat ponove to mučenje, pride obešenec še-le počasi na drugi svet. Najhujša kazen pa zadene tistega, ki se zagreši z razžaljenjem kitajskega „veličanstva.“ To je takozvana „počasna smrt.“ Obsojenec se trdno priveže na steber, vrat se mu da v železen obroč, poleg se pa postavi velika košara z noži, katerih vsak je določen, da se obsojencu zasadi v poseben del telesa. Ko ima obsojenec vse nože v sebi, se razreže na drobne kosce.

Stolpne ure. Dobro idoča ura je za redno in točno delo neobhodno potrebna ter bi morala imeti vsaka občina, cerkev, šola ali javno poslopje tako stolpno uro; vendar je pa še skoraj 80% cerkva in šol brez zanesljivega časomera. Prvi moravski tvornici stolpnih ur Fr. Moravus v Brnu se je posrečilo, napraviti jako trpežen in točen model za stolpne ure, katere zamore vsled umne razdelitve dela po jako nizkih cenah dobaviti, kar pride posebno občinam v korist. Kdor si torej želi napraviti dobro stolpno uro za male denarje, naj pokliče zastopnika tvornice stolpnih ur Fr. Moravus v Brnu, Veliki trg. št. 8, da si izbere na mestu primerno uro. Izvrstni urarski izdelki gosp. Fr. Moravus-a so že tudi v inozemstvu na dobrem glasu ter vredni, da se pridno spečavajo.

Slov. bralno in pevsko društvo „SLOVENSKA ZVEZA“ v št. Petru.

Javna TOMBOLA

v št. Petru pri Gorici
bode v nedeljo 15. julija 1900.
ob 6. uri pop.

na travniku za cerkvijo v korist „Šolskemu domu“, „Alojzijevišču“ in „Delavskemu društvu“.

Prvi dobitnik 200, drugi 400 kron.

Ob 5. popoldne začne

KONCERT,

pri katerem bo svirala cela godba c. kr. pešpolka št. 47 iz Gorice, pod osebnim vodstvom visokor. g. pl. Benzurja.

Srečke po 40 vinarjev.

Goriške Slovence in njih prijatelje uljudno vabi k obilni udeležbi

odbor „Slov. Zveze“.

Nikaka

skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, Češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, Češnjevec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr. — Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštni nakaznici; po poštenem povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljatelj pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,

Trst, Via Belvedere št. 23.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 23.

(v hiši g. dr. Lisjaka)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta.

Razpošilja blago na vse kraje. Cena primerna, postržba dobra.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pi-jače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorziče (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postržba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1.

v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

C. kr. državna svetojnja za odlične proizvode. — Prva moravska tvornica turnskih ur

Fr. Moravus

Brno,

Velike námesti št. 8. (Brünn, Grosser Platz Nr. 8) izdeluje in razpošilja stolpne ure za cerkve, šole, gradove, mestne zbornice, tovarne itd.; ure za nadzorovanje ponočnih čevljev, električne ure, vse v dovršenih proizvodih in z jamstvom.

Do sedaj se je razposlalo 135 stolpnih ur v popolno zadovoljstvo. Proračuni stroškov brezplačno.

G. Likar,

Gorica, Semeniška ulica št. 10.

Trgovina pisarniških in šol. potrebščin.

Raznovrstno papirnato blago. Knjige: molitvene, šolske in vpisne. Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic, računov, kuverte z napisi.

Sprejema v vezanje knjige.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Kolesarji pozor!

Podpisani naznanja gg. kolesarjem, da ima v zalogi dvokolesa iz najboljšega materiala po jako nizkih cenah, in sicer od 170 kron (85 gld.) naprej opremljene z vsemi potrebščinami (komplet). — Ob enem priporoča gg. krojačem in šiviljam svojo veliko zalogo raznovrstnih šivalnih strojev najnovejših sistemov od 48 kron (24 gld.) naprej. — Poroštvo 5 let. — Daja tudi na obroke.

Z odličnim spoštovanjem

Martin Šuligoj,

urar v Kanalu.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika“

ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in pravo likati) ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštenemu povzetju pri

Jož. Valenčiču na Dunaju

III. Bez., Steingasse Nro. 9, I. St., Thür 10.

Založnik, ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj.

Cena je skrajno znižana, knjig je malo več.

Špedicijska poslovnica

G. Hvalič v Gorici,

v ulici Morelli št. 12.

Priporoča se toplotno Slovincem v mestu in rojakom na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in pohištva v vse kraje. Ker ima

tri nove zaprte vozove za prevažanje,

zagotavlja, da se blago nepoškodovano dostavlja.

RAZGLAS.

C. kr. priv. vzajemna zavarovalnica proti požaru in strelu v Gradcu, ustanovljena leta 1828, naznanja slav. občinstvu, daje ustanovila svojo združnico

v Gorici, Vrtna ulica št. 14.

(V hiši gosp. A. Bolko.)

Koncem leta 1899, dosegla je ta zavarovalnica že 288,265 396 zavarovanj. — Zavaruje pod jako ugodnimi pogoji proti

požaru in strelu

poslopja in pohištvo, živino in poljske pridelke.

Najtopleje priporoča ta zavod ter daje pojasnila

Okrajno zastopstvo v Gorici,

Vrtna ulica št. 14.

Agricol,

patentovan v Avstro-Ogerski in Italiji.

je mehko kalijsko milo razstopljivo v mrzli vodi, je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh trtnih mrčesov in usij, vseh žuželk na sadnih in drugih drevesih, zelenjadi in cvetlicah.

Navodilo za rabo „Agricola“ pošilja franco

Tovarna mila F. Fenderl & Co

TRST. - Via Limitanea št. 1 - TRST.

Zastop in zaloga na Goriskem:

pri g. Frideriku Primas v Gorici, Travnik 16 (v dvorišču) in na Opčinah pri gosp. Frideriku Cumar.

Anton Bortolotti,

kamnosek,

Gorica, Franc-Jozefova cesta št. 33.

Zaloga mrtvaških spomenikov,

cene od 10 do 200 gld.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela

in črna vina

iz vipavskih,

furlanskih,

briskih, dal-

matinskih in

isterskih vi-

nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogrske monarhije v sodih od 50 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Postržba poštena.

Odlikovana tovarna

vsakovrstnega pohištva.

Ivan Doljak, Solkan pri Gorici

v lastni hiši. — Lastne žage. — Ustanovljena l. 1891.

Zaloga

vsakovrstnega pohištva, kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najtinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zrcel, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov. — Zaloga vsakovrstnih desk iz mehkega in trdega lesu; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarški, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin.

Blago se razpošilja na vse kraje prosto železniška postaja goriška.

Jamči se za točno postržbo. — Brez konkurence!

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Vetturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu odlikovanih Črnigovjevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusneje izdelane in ceneje od dunajskih in budapeštanskih tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizarških mojstrov. — Sprejema vsa naročila in izdeluje po izbori obrisa, najceneje in v najkrajšem času. — Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegančnejšo sobno opravilo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

